

Kivisalo, Väinö :

323.2(480) K 22

1 KANSALAISSOTA
1 SISÄLLISSODAT,
Suomi
1 puheet

Kiiden muistoksi, joita ei enää ole

Kohti kansamme eheyttämistä nimessä
kalmiston rauhan ja edessä kuoleman
majesteetin.

Puhe kansalaissodan johdosta kaatuneiden muistoksi
Riihimäen hautausmaalla huhtikuun 16 p:nä 1939.

Toverit ja ystävät!

Olemme kokoontuneet siunatulle
maalle, jonka yllä lepää kalmiston
rauha ja, jossa ristien ja hautakum-
pujen alla nukkuvat ikuista unta ne,
joiden mainen vaellus on päättynyt,
jotka ovat siirtyneet tuolle puolen
paikan ja ajan, missä kaikki inhimil-

liset taistelut ovat tuntemattomia ja
jossa, kuten kaikesta sielustamme
tahdomme uskoa, asuu ikuinen hyvä
tahto.

Emme ole tulleet tänne loukatak-
semme kalmiston rauhaa, emme kiit-
tämään kapinaa emmekä osoitta-
maan nurjaa mieltä niille, jotka tais-
telivat vuoden 1918 sisällissodassa

TYÖVÄENLIIKKEEN
KIRJASTO

003306

18141

vastapuolella. Olemme saapuneet tekemään viimeistä palvelusta niille tovereillemme, jotka sortuivat silloin käydyssä veljessodassa ja sitä seuranneina kuolemankuukausina. Pyydämme saada osoittaa, että muistamme heitä 21 vuotta sitten sattuneen yhteisen onnettomuuden yhdistäminä kohtalotovereina. Pyydämme ilmaista osanottomme heidän rakkaitten omaisten ja ystäviensä syvään suruun.

Pyydämme myös kiittää Riihimäen kauppalan asiain hoitajia siitä, että 21 vuotta sitten ilman kunniallista hautausta kuopattujen toveriemme maalliset jäännökset nyt ovat siirretyt siunattuun maahan ja saaneet kristillisen hautauksen.

Huomioiden sen, mitä edellä on lausuttu ja huomioiden tämän tilaisuuden vakavuuden sekä toivoen, että hauta kaiken sovittaa, pidäytymme tällä pyhällä paikalla palauttamasta mieliin 21 vuotta sitten elettyjä tapauksia. Jos tässä yhteishaudassa lepäävät toverimme heräisivät elämään ja voisivat puhua, kehoittaisivat he meitä eloonjääneitä sovinnolliseen mieleen kummallakin puolen.

Nykyisen maailman tilanteen vakavuus kehoittaa kaikkia rauhan ystäviä ja erikoisesti pieniä kansoja eheytymään. Se kehoittaa tehostamaan sitä mikä ihmisiä yhdistää ja karttamaan sen esillevetämistä mikä heitä eroittaa.

Runebergin kauniissa runossa «Kuoleva soturi» kuvataan, kuinka Suomen neito, Lemulla, verisen taistelun jälkeen etsii ja löytää sulhonsa taistelukentältä kaatuneiden joukosta. Hän kohtaa tämän vieressä vihollismaan soturin, joka viruu haavoissaan, elää viimeisiä hetkiään ja luo neitoon

rukoilevan katseen. Runeberg kehoittaa neitoa ojentamaan kuolevalle sovinnon käden, huolimatta siitä, että tämä oli viholliskalvaa kantaen saapunut sotimaan. Jos siis viha on epäoikeutettua silloin, kun vihollispuolella taistellut vielä on hengissä, niin kaksinkerroin epäoikeutettua se on silloin, kun hän on siirtynyt suuren rauhan portin tuolle puolen, jossa asuu ikuinen laupeus. Niiden, jotka eivät vielä ole astuneet kuoleman sillattoman virran yli, tulee kunnioittaa muistaa niitä, jotka ovat sen jo tehneet. Kun kuoleman viikatemies katkaisee ihmisen elämänlangan, lakkaa hän olemasta kenenkään vihollinen. Hän ei enää ole punainen eikä valkoinen.

Valkoinen kenraali on kehoittanut ojentamaan sovinnon käden jokaiselle ken tahtoo siihen tarttua, ja hän on kieltänyt kysymästä missä kukin oli 1918. Näin ei vielä ole lähemmäksi kaikkialla tapahtunut, mutta ajatus sovinnosta on siitä huolimatta oikea. Jos siis tahdotaan ojentaa veljenkäsi elossaoleville vastapuolella sotineille, niin sitäkin enemmän tulisi osoittaa sovinnollista mieltä laittomasti ammutuille, joiden syyllisyyttä ei ole laillisesti todettu ja jotka eivät enää voi lausua sanaakaan puolustukseksi.

Edellä lausuttuun vedoten, sekä viitaten kansamme eheytyksen ja lähtämättömyyteen, toivomme toisina ajattelevilta, että jos tälle paikalle pystytetään vaatimaton muistomerkki, että se saisi olla rauhassa, jota rauhaa ei suotu sille muistomerkillä, joka pystytettiin toverivainajamme tähänastiselle hautapaikalle. Me paljastamme päämme yhtä kunnioittavasti valkoisten vainajille kuin omil-

lemmekin, emmekä ole koskaan tehneet mitään vahinkoa heidän hautapatsailleen. Kun toivomme, että vastustajamme haudan pyhyttä kunnioittaisivat, emme toivo heiltä enempää kuin mikä on Suomen heimon ikivanha kansallinen tapa, jota itse olemme aina noudattaneet ja jota mustien pakanainkin keskuudessa pidetään niin selvänä, ettei siitä edes keskustella.

Tapahtuu harvoin, että viimeinen palvelus voidaan tehdä vainajille vasta 21 vuotta heidän kuolemansa jälkeen. Olemme nyt ensimmäistä kertaa tällaisen harvinaisuuden todistajina. Olkoon tämä hetki meille pyhä ja vapaa vihasta. Olkoot elämämme vastaisetkin hetket vapaita vihasta niiden asiain vuoksi, jotka tapahtuivat 21 vuotta sitten. Viha on niin kansoja kuin yksilöitäkin kuluttava elementti, eikä sillä loppujen lopuksi millään alalla mitään pysyvää rakenneta, vaan ainoastaan tuhoetaan. Kun kuluneen 21 vuoden aikana muutenkin on koetettu rakentaa, mitä silloin tuhottiin, niin tehtäköön tätä rakennustyötä myös ihmisten sydämissä ja muisteltakoon sisällissodan aikojakin vain sikäli kuin niistä on jotakin hyvää ja arvokasta opittavaa.

Joskin 21 vuotta sitten tehtiin paljon pahaa kummallakin puolen, niin vielä enemmän osoitettiin epäitsekästä uhrimieltä ja miehekästä urhoollisuutta, niinikään kummallakin puolen, ja tullaan siitä kertomaan senkin jälkeen kun meitä ei enää ole. Oppikoot niin valkoiset kuin punaisetkin kunnioittamaan toisissaan näitä jaloja ominaisuuksia ja antakoot painua ikuiseen unhoon sellaisen mikä ei ole muistelemisen arvoista. Tällainen arvokas menettely on monin-

verroin enemmän rakentavaa kuin pikkumainen ja loppumaton nalkutus toisten rumista teoista, samalla kun omista, yhtä rumista teoista vaietaan.

Kun uusi ihminen syntyy, on äidillä kipu ja ensimmäinen ääni, jolla lapsi elossaolonsa ilmaisee, on itku. Samoien uuden valtion syntyessä harvoin säästyään suurilta kärsimyksiltä. Ne ovat uuden valtion synnytystuskia, joita väitetään välttämättömiksi, jotta syntyisi todellinen valtio eikä puolitekoisen keskonen. Jos tämä valtio-opin tuntijain väite on oikea, kuten meistä näyttää, niin sisällissodassa ja sen jälkeen koetut kärsimykset ovat katsottavat Suomen valtion synnytystuskiksi. Jos näin on, niin Suomen valtio on syntynyt luonnollisella tavalla ja on elinvoimainen. Kun pienten kansojen lujus ja elinvoimaisuus on mitä suuriarvoisoin, niin ei ole riideltävä siitä, mikä näyttää olleen lujan valtion luomiseksi välttämätöntä.

Kun talviset hänget sulavat ja kevään vallat riemuiten ryntäävät esiin, ei aina ole kaunista säätä, vaan joskus myrskykin myllertää. Mutta silti ei myrskyn ohimentyä riidellä siitä, mitä sen aikana tapahtui. Näin on laita verrannollisesti katsoen myös valtiuelämässä. Vuonna 1918 elettiin Suomen valtiollisen itsenäisyyden kevätaikaa. Vuosisataisen taantumustalven jäät murtuivat ryskyen. Vieraan vallan ies sortui ja kansallemme koitti sen kauan kaipaama vapaus. Kun ryhdytään suureen tehtävään, on siinä alku hankala ja otteissa tapahtuu taitamattomuutta. Niin kävi myös vv. 1917 ja 1918. Kun vapaus äkkiä saavutettiin, ei sitä heti alussa osattu oikein käyttää. Kun ei ollut kokemuksia itsenäisen valtion hoita-

misesta, niin tämän taitamattomuuden vuoksi jouduttiin sisällissotaan. Sen jälkeinen aika on kuitenkin meille ja muillekin paljon opettanut. Se on opettanut mm., että työväki voi paremmin taistella oikeuksiensa puolesta rauhanomaisin ja siveellisin keinoin kuin asevoimin. Myöhemminkin on koettu myrskyjä, mutta ne on kestäetty ja voitettu, vaikkei meillä ole ollut muuta voimaa kuin aatteemme voima. Näin on päästy m.m. siihen, että työväki on jo yli kaksi vuotta ollut hallituksessa ja osaltaan hoitanut maan asioita moninverroin paremmalla menestyksellä kuin sisällissodan aikana. Näin on päästy siihen ettei meillä voida ratkaista ainoatakaan laajakantoista kysymystä vastoin työväen myötävaikutusta.

Rakkaat toverit!

Elämme keskellä koettelemusten ja edessä uhkaavien aikojen. Ajan lainet lyövät korkealle ja elämän valtimo sykkii väkevässä tempossa. Mitä tänään rakennetaan, voi olla huomenna raunioina ja ken luulee seisovansa, katsokoon ettei hän lankea. Yksi asia on kuitenkin varma. Se on: mitä rakkauden ja hyvän tahdon innoittamina rakennetaan, ei koskaan mene hukkaan, joskin usein siltä näyttää. Kaikesta vihamielisestä pintakuohusta huolimatta, rakkauden ja hyvän tahdon voimat nytkin elävät ja vaikuttavat maailmassa ja ihmisten mielissä. Se, joka näille voimille työssä perustaa, hän rakentaa sille mikä ihmisessä on arvokkainta ja, joka pysyy senkin jälkeen kuin kaiken ajallisen perii katoavaisuus.

Vaalikaamme ja kasvattakaamme itsessämme ja toisissamme näitä hy-

vyydenvoimia, sillä aika tulee, jolloin niitä kysytään ja jolloin niitä ei pilkata, kuten valitettavan usein tapahtuu nykyisin. Kuluneen 21 vuoden aikana ovat useimmat meistä sisällissotaan osallistuneista saapuneet vanhuuden kynnykselle. Usean ovelle tuonen airut ehkä piankin kolkuttaa ja meidät kutsutaan kuoleman majesteetin eteen. Mutta työt elävät senkin jälkeen kun tekijä on kuollut ja usein hetken työ vaikuttaa pitkiksiin ajoiksi tuleviin kohtaloihin. Sovinnollisuus on aina välttämätön pienelle kansakunnalle, mutta nykyisissä oloissa se on kaksinkerroin välttämätön. Nimessä kalmiston rauhan ja edessä kuoleman majesteetin, pyrkikäämme niin puolella kuin toisella,kin muuttamaan puheet kansan eheyttämisestä sovinnollisiksi teoiksi. Näin tehden valkoiset palvelevat olemukseltaankin, eikä ainoastaan nimeltään valkoista asiaa ja näin tehden me punaisella puolella olleet parhaiten muistamme kaatuneita tovereitamme, joilla taistelussaankin — miten sitä muuten onkin arvosteltava — oli kuitenkin hyvä tarkoitus. Tämän hengen elävöittäessä toimintaamme työväen hyväksi rakennamme osaltamme uutta onnellista tulevaisuuden Suomea, josta nälkä ja kurjuus ovat kaikkoutuneet ja jossa rauha ja hyvä tahto levittävät enkelisiipensä kautta kauniin synnyinmaamme.

Näillä vaatimattomilla ajatuksilla pyydämme muistaa kansalaissodassa ja sen jälkeikuukausina kaatuneita tovereitamme. Omistakaamme heidän muistokseen hiljainen hetki.

Väinö Kivisalo.

